

Ален Бешић

ПЕТ (НЕ)СНИМЉЕНИХ ФОТОГРАФИЈА

1. У СТЕНЛИ ПАРКУ

Град треба посматрати очима онога који га више неће видјети, савјетује Пирандело, али око је већ успоставило присност са крајоликом и тијело почиње да се креће несвјесно околине. Д. и ја кружимо око Стенли парка и да нас којим случајем прислушкује неко ко говори наш језик ништа му не би било јасно. Говор препун алузија, псовки, вербалног иверја и приватних асоцијација од којих неке сежу и четврт столећа у заједничку прошлост, доима се као игра стаклених перли – весело насмијано корачање и играње кроз средиште страха и пламена свијета. Историја је посвуда. Као крст, теглимо своје замршене идентитете. Око хриди зване Сиваш – по сквамишкој легенди заправо преиначеном тијелу Скалаша „Несебичног” који од Куаса, бога преобразитеља, за живота није тражио ништа осим благостања за своје саплеменике – разиграно плива морска лавица. Један галеб нас презриво гледа, „Јебите се, лузери, ја сам јутрос мазнуо рибу”. И ха-ха-ха, и ха-ха-ха... Исцрпљени сједамо на клупу испред језерцета окруженог зеленилом. Д. гестукуира рукама и окреће тарот карте у мојој глави. Пролазе породице на бициклима и дјевојке на ролерима. Свака има стас Полине Џонсон, индијанског имена Дагехионваге, „Дворођена” (од мајке Енглескиње и оца из ирокешког племена Мохавк), канадске пјесникиње која је ову водену површ својевремено крстила Изгубљеном лагуном. На пању усред језера, корморан шири крила и суши се на сунцу. Изгледа као црни Христ. Небом промиче облак налик на паперје. Иза нас режи град.

2. REVENGE IS A DISC...

На Ист Хејстингсу срећемо Едија, Д.-овог некадашњег колегу с посла. Еди носи искључиво маркирану одјећу и надреалне ципеле из тридесетих које купује на И-беју. Усред гомиле извитоперених, спржених фигура наркомана који се свакодневно врте по Ист Хејстингсу, Еди, са својом федором, златним печатњаком, извајаним тијелом и дендијевским држањем изгледа попут нове грамофонске игле. Попут раскошне бијеле чапље. Еди је угрожена врста. Еди је благо манијакално-депресиван. Еди је брз као секундара. Еди углавном слуша јапанску електронску музику. Док корачамо улицом Еди нам прича како је коначно добио судски спор против бившег цимера с којим је прије неколико година живио у Лондону, у Онтарију, и одштету од 35.000 долара. Еди је имао колекцију од 12.000 плоча електронске музике. Еди је излуђивао свог цимера непрестаном причом и електронском музиком која је тутњала по цијели дан. Узгред, Еди је и опсесивно-компулсиван. Едијев цимер више није могао то да издржи. Кад год Еди није био у стану, он је методично вадио једну по једну Едијеву плочу, прогоријевао је упаљачем, уредно враћао у омот и назад на полицу. Едијев цимер је тако прогорио 12.000 Едијевих плоча. Еди је у међувремену одлучио да се пресели у Ванкувер. Спаковао је плоче и напустио Лондон, у Онтарију. Кад је пожелио да новог цимера импресионира својом колекцијом, Еди се суочио са 12.000 рупа, 12.000 слијепих очију. Растајемо се од Едија код Далијеве скулптуре „Плес времена 1” изложене у центру града. Док се грлимо и тапшемо по леђима, помишљам какву је тек ватру морао користити Дали да би вријеме овако заплесало.

3. ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Сједимо на веранди куће пуне умјетничких рукотворина и слика у Кицелану, кварту у ком је Д. обитавао прије двадесетак година. Већину друштва чине Д.-ови ондашњи сустанари, млађани хипстер Крис, прослављени канадски пјесник Џорџ Стенли, који је почетком седамдесетих пребјегао овамо из Сан Франциска због рата у Вијетнаму, Хенри, врсни познавалац домородачких језика Британске Колумбије, хистрионични Лио, иницијатор овог окупљања, као и његов садашњи цимер Евалдо, дежмекасти лингвиста из Бразила. Пијуцкамо у пријатној атмосфери, уз интелектуално надгорњавање и призивање заједничких успомена. Наш домаћин Тито, вижљаст бравар налик на меланхоличног авганистанског хрта, као добри дух, ћутке износи тањире са сиром и крекерима, размјешта посуднице са коштуњавим во-

ћем и трешњама, пали свијеће. Урања међу нас као у високу, грубу траву, а око њега се подиже жамор ријечи попут таласа инсеката. Џорџ чита пјесме из новог рукописа, бритке, духовите, ироничне. Слушамо га и смијемо се успјелим језичким обртима и упечатљивим сликама. На Д.-ов наговор, и ја са телефона прочитам неколико својих пјесама преведених на енглески, главе озбиљно климају, расправљамо да ли је неке изразе требало другачије превести, разговарамо о деминутивима у словенским језицима, ћирилицы и латиници, рату у Босни, цијенама некретнина и ужасно високим станаринама у Ванкуверу. Већ припити, довикујемо се, церекамо и надгласавамо. У тренутку ненаданог затишја, из мрака наједном допре Титов сањиви глас: „Дуго сам био са једном дјевојком, али сам све вријеме чезнуо за другом женом. Кад сам најзад успио да раскинем ту дугогодишњу везу, и будем са оном коју сам истински волио, она је затруднила. Не са мном. Испрва ми је било страшно тешко. Али сада волим тог дјечака као да је мој. Сутра га водим на камповање, радимо то већ дванаест година, он, ја и моја два аустралијска овчара...” Забада виљушку у тањир са зељем и не проговара до краја вечери.

4. GOOD TIMES

Обично, након недељу дана боравка у англофоном говорном подручју, енглески покуља као плимни талас уз постојану матицу српског језика, преокрене његов мирни, меандрирајући ток и ја почнем да сањам на њему. Свијет се наједном пресложи, стварност крене да *гличује* и активирају се нека нова, атрофирана чула, устројена на унеколико другојачијој логици. Престанем да преводим значења и разумијевање се одвија малтене на осмотском нивоу. Тако, рецимо, док у клубу *Railway* слушамо оукландски секстет *Puff Puff Beer*, потпуно занемарујем разигране пјеваче, маестралног гитаристу и уходану ритам секцију. Препуштам се ријечима пјесама ослобођених музике које се сада умрежавају у повезане, смислене блокове. Има нечег кабаретског у њиховом наступу, па се Д. и ја гуркамо лактовима и клиберимо као пубертетлије. И док слушамо пјесму „Good Times”, у којој се говори о претјераном проводу и швалерисању које се завршава црним рупама у сјећању, зачујемо урнебесну строфу са ишчашеним картезијанским обртом: *My girlfriend says that I should stop it / But I've been up all night drinking / And if I can't remember then how is that cheating?* и обојица у истом тренутку испаљујемо: „Мислим, дакле, постојим... рече Босанац и нестаде” и урлајући од смијеха падамо са столица због тог отрцаног вица, ишчезавајући пред разрогаченим очима малобројне публике и затрављеног бенда, ношени узвратном бујицом матерње мелодије.

Champagnerluft und Tradition, гласи рекламни слоган Бад Хомбурга. На званичној интернетској страници ове монденске вароши, познате по касинима и термалним изворима, историја траје до 1912. године. Тада град добија префикс „бад” – бања, топице. Вријеме након тога препуштено је необузданој машти читалаца. Бад Хомбург и даље плута у љупком балончићу *fin de siècle*-а, у стакленој кугли у којој снијег засипа шарене кулисе, изнова и изнова. *Од лажи се гради поредак у свијету*, присјећам се Кафке, док са Н.-ом промичем поред споменика нобеловца Шмуела Јосифа Агнона, на путу ка „Таунус Термама”, спа центру усред беспрекорно уређеног парка. Овдје Алексеј Иванович, на самом крају *Коцкара*, среће мистер Астлеја и сазнаје да је Полина у Швајцарској и да га воли. Убрзо, умотани пешкирима, удишемо ароматична испарења еукалиптуса, медитирамо на топлим каменим лежаљкама, испијамо хладна пива у узаврелим купкама. У овим базенима и саунама наше личне повијести немају дубоке корјене, па лакши од својих тијела замишљамо неке друге приче, друга сопства. Опуштени, узорни грађани, улазимо у парно купатило и прибијамо се уз нечија обнажена обличја. Испрва, без наочара, не разазнајем ништа сем мноштва покорно испружених руку. Између нас пролази високи, униформисани мушкарац и без ријечи кутлачом захвата нешто бијело из канте и истреса у чанке од скупљених дланова. И ја правим приручну здјелицу и добијам сљедовање соли са којом не знам шта да чиним. Тискамо се. Загушљиво је. У измаглици ове утварне коморе узалуд погледом тражим Н.-а. Осјећам прецизну, злу, опаку намјеру да нам се науди. Посљедњим напором воље грабим нечију тетовирану подлактицу и искобељам се напоље из те дешегупке. У шампањски ваздух испуњен умирујућом амбијенталном музиком, кроз који промине понека залутала пахуља. Или трунка пепела.